REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Max. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.
Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rul de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate.
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rul de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 124. Braşov, Luni-Marţi 9 (22) Iunie 1909.

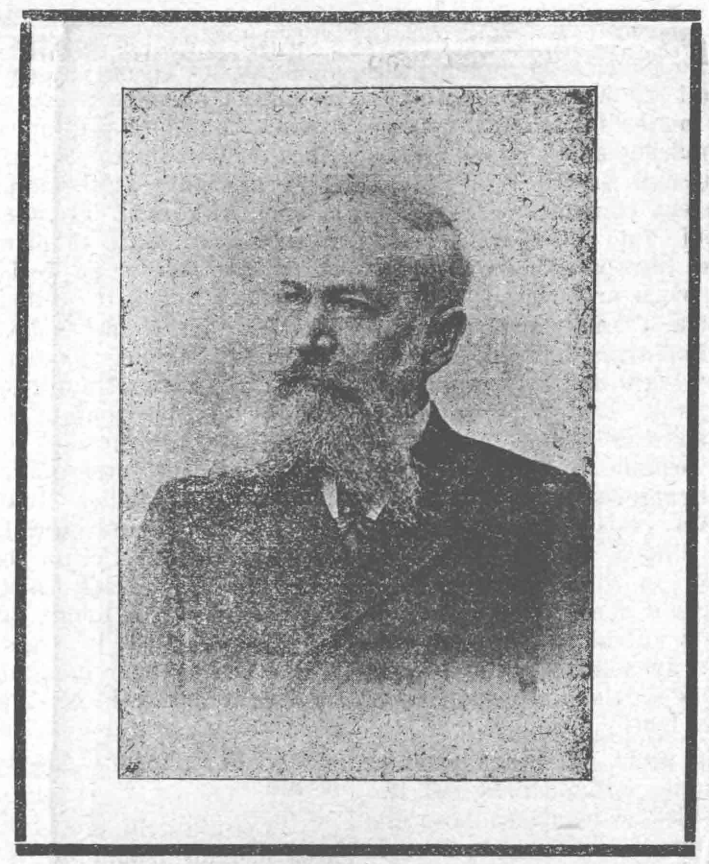

† Dr. AUREL MUREŞIANU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Aurel Mureşianu nu mai este între cei vii!

O suferinţă îndelungată, care-l chinuia de ani de zile şi care-l ţinea mai mult în casă, agravată de iritaţiile din zilele din urmă, produse în urma proceselor politice, urmate de condamnări la închisoare şi la amende grele, i-a rupt brusc firul vieţii eri, Duminecă, la 6 oare după amiazi.

Astfel s'a încheiat viaţa sbuciumată şi plină de jertfe a unui om, care n'a ştiut ce este odihna şi mulţămirea personală, care şi-a nesocotit interesele sale materiale şi ale familiei sale, şi care a renunţat de bună voie la avantagele carierei, pentru care era pregătit, având în vedere un singur scop: *susţinerea conştiinţei naţionale la poporul nostru din această patrie, apărarea drepturilor lui politice şi îndemnarea lui la lupta pentru obţinerea condiţiilor de existenţă pentru viitor, demne de un popor cu un trecut aproape bimilenar, care voieşte să stea cu vrednicie alături de celelalte neamuri conlocuitoare.*

Până în momentul din urmă Aurel Mureşianu n'a lăsat din mână condeiul, din care făcuse armă pentru apărarea poporului său mult iubit; încă alaltă-eri scrisese articolul introductiv şi eri se pregătia tocmai pentru munca de astăzi, când îngerul morţii îi suflă cu repejune flacăra vieţii, lăsând în jale adâncă o familie, pe care împrejurările o făcuseră să fie departe de dânsul şi întristând până la suflet pe tovarăşii săi de luptă şi pe toţi aceia, cari l-au cunoscut şi-l ştiau preţui.

Cu arma în mână, ca un ostaş brav, a căzut el, credincios până în ultima clipită steagului, căruia îi jurase credinţă şi pe care l-a urmat fără şovăire prin foc şi prin fum, luptând totdeauna în şirurile cele dintâiu, încurajând pe alţii şi expunându-se fără teamă pe sine.

Crescut în tradiţiile marei generaţii dela 1848, răposatul Aurel Mureşianu a început a se interesa de afacerile publice româneşti încă din cea mai fragedă juneţă. Chiar ca elev în ultimele clase ale gimnaziului el scria din când în când câte ceva în „Gazeta“ redigiată pe atunci de părintele său, fericitul Iacob Mureşianu, iară mai târziu, ca student la Universitatea din Viena, era corespondent regulat al acestui vechiu organ de publicitate naţional, în timpul de prefaceri politice dintre anii 1865—1870.

Tocmai terminase studiile universitare şi intrase ca practicant în biroul unui distins advocat din capitala austriacă, colaborând în acelaş timp la „Die Reform“, foaia răposatului filoromân Fr. Schuselka, când în anul 1877, bolnăvindu-se tatăl său Iacob Mureşianu, iară colaboratorul prim şi fondatorul „Gazetei“ G. Bariţiu pregătindu-se să se mute la Sibiiu, tânărul doctor în drepturi fu chemat acasă, ca să ia însuşi conducerea foii, ce împlinea tocmai 40 ani de existenţă.

Era o hotărâre greu de luat, o hotărâre, dela care avea să atârne întreg viitorul său.

Să continue cariera juridică, pentru care era aşa de bine pregătit şi pe care avea prospecte aşa de ademenitoare, sau să ia cârma foii politice, ce făcuse servicii aşa de însemnate publicului românesc, să se facă gazetar, renunţând de bună voie la tot ce caută cei mai mulţi pe acest pământ: la o viaţă tignită şi îmbelşugată de bunuri materiale?

Fără să stea multă vreme la chibzuri, el a ales cărarea din urmă — deşi ştia bine, ce-l aşteaptă.

A făcut-o, condus de învăpăiata sa dragoste de neam şi de încrederea sa nemărginită în isbânda cauzei celei drepte a poporului românesc.

„Vedeam bine, ce mă aşteaptă“, zice însuşi în introducerea N-rului jubilar, apărut anul trecut cu prilejul aniversării a şaptezecea dela întemeierea »Gazetei“; „vr'un bine, vr'un folos material, vre-o viaţă liniştită nu putea să mă aştepte. Am închis deci ochii un moment şi am sărit în şanţul redutei „Gazetei“, ca să apăr steagul, în jurul căruia au luptat bărbaţii cei mai distinşi din epoca redeşteptării noastre naţionale — şi m'am făcut primul gazetar de profesiune la noi“.

Aşa a început răposatul în Domnul lucrarea sa ziaristică, pe care a continuat'o fără preget şi fără odihnă timp de 32 ani, până la ultima sa răsuflare.

S'a luptat întocmai ca acei vestiţi ostaşi Spartani, cari au căzut până la cel din urmă, „ascultând de legile patriei“ şi nevoind să ştie nimic de vre-o predare.

Ce succes a avut această luptă, nu suntem chemaţi a judeca noi, contimporanii şi colaboratorii lui.

Aceasta o va judeca viitorul imparţial şi nepreocupat.

Destul atâta, că anul trecut, cu prilejul jubileului de 70 ani ai „Gazetei“, răposatul Aurel Mureşianu putea să scrie: „Credinţa o am păstrat... Nimic nu ne-a putut abate din calea ce ne-a fost trasă de spiritul desvoltării istorice a neamului nostru românesc: nici atacuri, nici ameninţări, nici prigoniri, nici seduceri, de ar fi venit din ori şi ce parte, nu ne-au opăcit în mersul nostru spre ţinta cea mare, ce o urmărim de 70 de ani.“

„Credinţa o am păstrat!“...

Era convingerea omului conştiu de împlinirea datoriei sale, convingere, care n'a fost şi nu va putea fi contestată din partea nimănui.

Stegarul, care primise din partea înaintaşilor stindardul naţional spre păstrare, deşi înălbit înainte de vreme în decursul celor trei decenii de lupte grele şi deşi greu rănit, totuşi îşi înălţa fruntea cu mândrie, bine ştiind, că stindardul său, deşi ciuruit de gloanţe, n'a fost pătat prin nici o umilinţă.

Astăzi braţul obosit al stegarului a căzut, fruntea sa s'a înclinat spre pământ pentru vecie. Steagul însă nu va cădea în noroiu, căci avem firma convingere, că vor veni alţi viteji, ca să-l susţină.

Individul poate muri... trebue să moară. Naţiunea însă va trăi pururea!

† Dr. Aurel Mureşianu.

Câteva date biografice.

Din biografia publicată de d-l Iosif Sterca Şuluţu în „Enciclopedia Română“, estragem următoarele date:

Dr. Aurel Mureşianu, publicist, s'a născut în 1847 în Braşov. Aici a primit instrucţiunea primară şi secundară, clasele ultime gimn. le-a absolvat în Blaj, sub conducerea lui Cipariu. Incă de tinăr, tatăl său l'a iniţiat în mersul luptelor naţionale. In 1863 făcea serviciu de raportor la »Gaz. Trans.« despre desbaterile dietei. In 1865 s'a dus la Viena, unde a făcut cursul filosofic, apoi cel juridic... Ca preşedinte al societăţii tin. univ. a contribuit mult la restabilirea solidarităţii între tinerime, care se împărţise în două societăţi; societatea reunită, la propunerea sa a primit numele ce-l poartă: »România Jună«.

In 1872 făcu doctoratul în drept în Viena şi praxa pentru advocatură; şi-a întrerupt'o însă în 1877 pentru a se întoarce în patrie, unde avea să înlocuiască pe tatăl său îmbolnăvit. In 1877 a lucrat împreună cu Bariţiu la »Gaz. Tr.«, iar din 1878 începând până în ziua de azi (1901), e directorul şi proprietarul »Gaz. Tr.«...

Dela 1885 a fost de repeţite-ori ales în comit. part. naţion. 1892 a refuzat mandatul, precum a declarat, pentrucă nu consimţia cu curentul ce domnia în sânul partidului în afacerea »Memorandului«. Cu toate acestea a apărat cu căldură interesele solidarităţii în sânul partidului; mai ales în procesul »Memorandului«, ca apărător, având un rol de frunte a contribuit în mod deosebit la succesul moral obţinut.

Mureşianu a stăruit pentru a căuta legături cu popoarele din patrie, cari au asemenea soarte şi interese cu Românii. In acest scop a călătorit în 1891 la Praga, când cu ocaziunea expoziţiunii naţionale a Cehilor, unde în fruntea celor 30 Români a fost primit cu multă simpatie. Această vizită a contribuit mult la apropierea Slavilor din Ungaria către Români şi a deşteptat interesul lor pentru luptele Românilor. Mureşianu şi-a jertfit toată viaţa sa entusiasmul cu care a păşit pe arena [illegible] şi a fost adese persecutat. Avuse şi două procese de pressă în 1888 şi 1890, în ambele casuri s'a purtat cu bărbăţie, apărând dreptul limbei materne cu succes moral, care a produs un puternic echo în pressa din patrie şi străinătate...

*

Din articolul *„Salutare cetitorilor“* publicat în fruntea numărului jubilar din anul trecut, la a cărui redigiare şi aranjare neuitatul nostru director a lucrat neobosit ziua şi noaptea, şi cu un zel, care ne-a pus pe toţi în uimire, -- reproducem următoarele părţi, în care ne zugrăveşte în liniamente generale munca sa de 30 ani pentru înaintarea şi fericirea neamului său, pe care atât de mult l'a iubit:

In toamna anului 1865 când am plecat la universitate, erau încă umflate pânzele speranţelor, cu cari conaţionalii mei priveau în viitor. Nu era sdruncinată încă încrederea noastră în stabilitatea legilor aduse la 1863 de dieta din Sibiiu şi sancţionată de Majestatea Sa, legi ce garantau şi naţiunei române din Transilvania drepturi egale politice-naţionale. Ce deosebire între sentimentele ce m'au stăpânit pe mine atunci, când m'am înscris la facultatea de drept dela universitatea din Viena şi între sentimentele, cu cari tinerii noştri de azi pleacă la studiile academice, îngrijaţi ce-o să fie de ei după ce vor termina, putea-vor să-şi găsească în patria lor existenţa pe cale cinstită, fără de-a aduce mai întâi sacrificiul de a-şi renega simţul naţional, ori nu?

Numai timp foarte scurt mi-a fost dat însă şi mie, să privesc fără grijă înaintea viitoarei mele cariere, căci curând după ce sosisem la universitate, se întunecă earăşi ceriul politic al naţiunei mele şi în faţa celor ce se petreceau şi celor ce se unelteau în ascuns, ne cuprinse pe noi tinerii ardeleni o adâncă îngrijire. Mi-a rămas adânc întipărită în memorie ovaţiunea ce am făcut-o noi tinerii români universitari veneratului Mitropolit Alexandru Sterca Şuluţiu cu ocaziunea venirei sale la Viena, ca să intervină pentru încuviinţarea întrunirei unui congres naţional al Românilor din Transilvania, care să se pronunţe în faţa situaţiunei schimbate. Cu vocea lui blândă şi duioasă, ce vibra de durere, bătrânul Metropolit ne spuse, că a fost la contele Moricz Eszterhazy, ministru fără portofoliu, om de încredere tare şi mare al guvernului central, dar n'a putut nici decum s'ajungă la înţelegere cu el. Acest şef al conservatorilor unguri lucra tocmai dimpotrivă spre a năbuşi glasul Românilor, favorizând planurile maghiare, ce ţinteau la nimicirea autonomiei transilvane şi a drepturilor poporului român.

De atunci lucrurile s'au întors spre rău şi tot spre mai rău. Eu, care la 1863 fusesem martor al lucrărei dietei dela Sibiiu, ce avea de scop a pune, în înţelegere cu Domnitorul, bazele unui viitor fericit pentru ţară şi poporul român, am fost poate mai mult mişcat şi mâhnit de fatala întorsâtură ca alţi colegi ai mei de la universitate, de unde a urmat hotărârea mea ca să-mi jertfesc tot timpul meu liber intereselor noastre naţionale, apărând în foile germane din Austria, prietine, naţionalităţilor strâmtorate, cauza Transilvaniei şi a naţiunei române.

Aşa am devenit colaborator şi la distinsa revistă politică a renumitului publicist Francisc *Schuselka*, care era foarte cetită în cercurile politice şi diplomatice. Aici m'am întâlnit cu bărbaţi de renume din toate ţările monarhiei noastre, nemulţămiţi cu schimbările aduse de dualism. Impretinindu-mă mai târziu cu Francisc Schuselka, care era contrar politicei ministrului Belcredi faţă cu Transilvania, l'am îndemnat să interpeleze odată pe contele Belcredi, de ce a procedat aşa de vitreg în cestiunea Transilvaniei şi a Românilor, chiar împotriva intereselor federalismului, pentru care milită guvernul lui? Făcându-mi pe voie, Schuselka mi-a comunicat apoi răspunsul bărbatului de stat austriac; el se resuma în cuvintele: »In cestiunea Transilvaniei şi a Românilor am trebuit să cedăm insistenţelor încăpăţinate maghiare, fiindcă *Românii nu erau un factor politic, pe care am fi putut să contăm*«. Un episod acesta aşa de singular, încât nu mai puteai să întrebi nici măcar atâta: Ce avea să se întâmple *în tot cazul* cu legile ardelene sancţionate de Majestatea Sa la 1864?

Simţiam în mine, că într'o privinţă contele Belcredi spunea adevărul, că Românii noştri ardeleni, cari găseau cea mai mare virtute în aceea de-a umbla în voia Domnitorului şi după ce acesta îşi întoarse favorul şi graţia sa spre adversarii lor, nu s'a manifestat ca factor politic, care dacă şi nu putea să împiedece dualismul, ar fi putut pune cel puţin stavilă prăbuşirei totale a drepturilor Transilvaniei şi ale poporului român.

Cu atât mai mare a fost bucuria mea când am văzut, că Românii ardeleni sprijiniţi de fraţii din Bănat şi Ţara ungurească şi-au luat, începând dela 1869, un avânt de-a corege fatala eroare dela 1865. Eram încă un tânăr absolvent al facultăţii de drept, dar cunoşteam într'atâta trecutul poporului român, încât prevedeam, că pe această cale, dacă nu vom putea dobândi mai mult, ne va fi cu putinţă cel puţin să ne organizăm forţele şi să ne pregătim pentru luptele grele ce ne mai aşteptau. Cunoşteam de altă parte şi marile scăderi de cari suferea poporul nostru, care abia îşi deschisese ochii din somnul cel de moarte înainte numai cu douăzeci şi unu de ani. De aceea mă temeam, nu de poporul ţăran, care a fost întotdeauna accesibil pentru o conducere binevoitoare, ci de cărturarii noştri, pe cari periodul absolutismului nemţesc i-a opăcit, i-a desbinat mai mult sau mai puţin şi i-a învăţat să nu mai fie sinceri unii faţă cu alţii.

Intr'o zi primii dela tatăl meu o scrisoare în care îmi spunea, că este bolnav, că nu mai poate învinge greutăţile şi are lipsă de sprijin. Atunci mi-am întrerupt praxa ce o făceam în Viena deja de patru ani pentru a deveni advocat (acolo se cereau 7 ani de praxă după depunerea examenelor juridice), şi am alergat la ai mei în primăvara anului 1877. Speram că poate îmi va succede ca în decursul acelui an să regulez afacerile familiare şi îndeosebi cestiunea foaiei aşa, ca să mă pot întoarce la ocupaţiunea mea în Viena, de unde credeam că voi putea aduce mare folos naţiunei mele, având deja de ani de zile cele mai frumoase conexiuni cu bărbaţi influenţi din capitala austriacă.

Sosit la Braşov, în Aprilie 1877, am colaborat până la sfârşitul anului împreună cu neuitatul George Bariţiu, care nu încetase de-a scrie câteodată mai des, câteodată mai rar în »Gazetă«. Speram că voiu putea aranja cu dânsul lucrurile la foaie aşa, ca »Gazeta« să continue mai departe cu colaborarea lui Bariţiu şi cu concursul meu ca corespondent dela Viena. Deja ajunserăm la o înţelegere pe anul următor 1878, când deodată întreveni ceva neprevăzut. George Bariţiu, ne mai având ocupaţiunea de director al fabricei de hârtie dela Zărneşti, care încetase cu totul a mai funcţiona, era cu inzistinţă chiemat de câţiva amici ai săi personali să meargă la Sibiiu şi să ocupe în mijlocul lor rolul de conducător, intrând şi în conziliul de administraţiune al băncei »Albina«. După repeţite stăruinţe amicii au isbutit a-l îndemna să primească propunerea şi să se strămute dela Braşov la Sibiiu. Atunci George Bariţiu s'a hotărât a se retrage dela colaborarea în »Gazetă“, »întemeiându-se în Sibiiu«, cum zicea într'o scrisoare către Iacob Mureşianu dela finele anului 1877, »un nou ziar românesc, a cărui redacţiune mi se încredinţa mie«.*)

Tatăl meu şi eu stam aşadar faţă cu această hotărâre neaşteptată a lui G. Bariţiu. In cestiunea »Gazetei« nu rămase alt mod de soluţiune decât sau să înceteze, sau să mă decid a lua eu direcţiunea şi redacţiunea ei asupră-mi.

A fost un moment greu al vieţei mele, în care a concurat îndatorirea mea faţă cu naţiunea, cu îndatorirea faţă cu familia şi faţă cu mine însumi. Lupta, deşi grea şi decizivă pentru soartea mea, n'a durat mult. Mi-am zis, că interesul cel mai mare trebue să primeze pe cel mai mic, iar interesul naţional pretindea să se continue »Gazeta Transilvaniei«, care prin trecutul ei îşi câştigase atâta simpatie şi încredere la poporul român. Trebuia să se continue »Gazeta«, cu toate că primul ei colaborator şi întemeietor se decisese a scoate un nou ziar, fiindcă în mijlocul marei confuziuni de idei şi de fapte în sânul inteligenţei poporului nostru era de lipsă să se susţină continuitatea luptei noastre naţionale, reprezentată de »Gazeta Transilvaniei«, continuitate ce ar fi fost în mod păgubitor întreruptă. M'am decis prin urmare a-mi dedica toate forţele mele ziaristicei române şi naţiunei. Vedeam bine ce mă aşteaptă. Vr'un bine, vr'un folos material, vre-o viaţă liniştită nu putea să mă aştepte. Am închis deci ochii un moment şi am sărit în şanţul redutei »Gazetei«, ca să apăr steagul în jurul căruia au luptat bărbaţii cei mai distinşi din epoca redeşteptărei noastre naţionale — şi m'am făcut primul gazetar de profesiune la noi.

Conaţionalii mei din aceste ţări nu-şi prea dădeau samă de schimbarea ce s'a făcut la „Gazetă«, şi vedeau numai pe »tinărul redactor«, care le deşteptase interesul prin modul lui de a prezenta şi a discuta cestiunile la ordinea zilei. Abonaţii mă luaseră întru câtva, ca om tânăr sub aripile lor ocrotitoare. Ascultau c'o urechie ce zicea »Gazeta«, condusă de »tinărul redactor«, şi cu cealaltă ce vorbea George Bariţiu prin »Observatoriul«.

Erau fireşte aceste două ziare în principiu una şi nedespărţite, dar în modul de procedere începuse a diferi. »Gazeta« stăruia pentru o lucrare mai sistematică, mai înteţită şi mai corăspunzătoare situaţiunei critice, ce pretindea dela Români să se pună într'o stare de apărare amăsurată timpurilor schimbate.

Dar fraţii noştri multă vreme n'au încetat de a mă judeca cu bunăvoinţă însă de-a nu mă urma aşa cum s'ar fi cerut. Abia după trei ani am început să răzbesc, şi tăria logicei, ce-o desfăşură »Gazeta«, a început să răpească cu sine tot mai mult adheziunea luptătorilor noştri de pretutindeni.

Aşa s'a pregătit sufleteşte mişcarea ce era menită de-a ne pune pe noi Românii pe terenul unei lupte sistematice naţionale, mişcare ce s'a produs prin înfiinţarea partidului nostru naţional unitar al tuturor Românilor din regatul Sf. Ştefan, la 1881. »Gazeta« după o vreme îndelungată de vegetare neorganizată a partidului naţional român, ajunse iarăşi organul de frunte al lui, fiind sprijinită sincer şi cu tărie de foile surori de pe atunci: »Luminătorul« din Timişoara şi »Telegraful Român« din Sibiiu (redactat de Nicolae Christea).

*

Incurajat de succesele morale dobândite, am scos dela 1881 »Gazeta« de trei ori pe săptămână, cu gândul de a o face cu timpul ziar zilnic. Nizuinţa mea principală era îndreptată asupra organizării şi întărirei partidului nostru naţional. In punctul acesta am venit uneori în conflict cu comitetele centrale ale partidului, din perioadele 1881—1884 şi 1884—1887, cari lucrau prea încet pentru aceasta consolidare interioară. Mult a avut de a lupta »Gazeta« cu aceia dintre noi, cari lucrau conştiu şi inconştiu în contra partidului nostru şi a solidarităţii naţionale înaugurate sub flamura lui...

»Gazeta Transilvaniei«, neperzând curajul şi cumpătul nici faţă cu înduşmănirile din tabăra străină, nici faţă de cele din tabăra proprie — a mers înainte în tot timpul, apărând şi promovând cu toată desinteresarea cauza culturei şi a drepturilor poporului român.

Cu deosebire, pentru promovarea mai cu succes a culturei naţionale în popor, am pus toate în mişcare în interesul lăţirei literaturei poporale şi am scos dela 1 Ianuarie 1889 primul ziar poporal politic-literar, aducând jerte însemnate. Am şi dobândit cele mai frumoase rezultate. Urmând exemplului dat de »Gazetă«, azi avem bucuria a număra aproape o duzină de foi poporane la Românii din Transilvania, Bănat şi Ţara ungurească.

*

Credinţa o am păstrat!...

Nimic nu ne-a putut abate din calea ce ne-a fost trasă de spiritul desvoltărei istorice a neamului nostru românesc... nici atacuri, nici ameninţări, nici prigoniri, nici seduceri, de ar fi venit din ori şi ce parte nu ne-au opăcit în mersul nostru spre ţânta cea mare ce-o urmărim de 70 de ani.

Este la rândul obştei româneşti să judece dacă pe lângă păstrarea credinţei, ne-am împlinit şi datoria naţională aşa cum au pretins'o şi o pretind interesele cele mari de viaţă ale poporului român.

In privinţa aceasta cred că vocile şi părerile cercului ales de reprezentanţi ai poporului român din toate părţile, cari se pronunţă în acest „Număr jubilar“, vor da o indicaţiune nepărtinitoare.

Nouă, celor dela acest vechiu organ de publicitate, şi mie îndeosebi, actualului conducător al lui, nu ne rămâne decât ca, mulţumind proniei cereşti că ne-a scutit şi ne-a făcut cu putinţă să aducem iubitei noastre naţiuni serviciile ce i le-am adus, — să fim cu recunoştinţă faţă de Românii cei cu inima deschisă, cari ne-au sprijinit şi ne sprijinesc în aceasta lucrare, pentrucă au răspuns la credinţă cu credinţă şi au făcut astfel posibil, ca, cu toate neajunsurile şi adversităţile timpurilor, .. să putem ţinea sus steagul, pe care stă scrisă: *fericirea patriei şi a popoarelor sale* şi cu care înainte de asta cu 30 de ani am intrat în lupta pentru cultura neamului şi pentru drepturile sale nealienabile.

Necurmat am stăruit ca junimea noastră să ia parte în şirurile dintâi unde îi e locul, la munca şi luptele noastre de emancipare. Dorinţa cea mai ferbinte ce am avut'o totdeauna a fost, s'o vedem la postul ei şi la înălţimea chemării sale. Pentru ca junimea noastră să-şi poată oglinda sufletul în faptele nobile şi curagioase româneşti ale bătrânilor, m'am hotărât mai cu seamă a scoate, deşi sunt de multă vreme suferind, acest număr jubilar.

Dea ceriul ca tinerii noştri să găsească într'ânsul un grăunte pentru întărirea sufletului lor în lupta cea neasămânat de grea, ce ne aşteaptă încă de aci încolo, pentru neam şi lege, ca astfel să străbată vestea cea de bucurie prin boltiturile firmamentului până la acel loc, unde îşi trăiesc viaţa vecinică sufletele nobile ale neuitaţilor noştri antecesori, a marilor propovăduitori ai românismului; să străbată până la ei vestea despre bravura şi virtutea urmaşilor, ca cel mai mare omagiu ce se poate aduce memoriei lor scumpe şi neperitoare!

Braşov, în Iunie 1908.

---

*) „Observatoriul“, care a apărut dela 1878—1885. G. Bariţiu redigea tot pe atunci ca prim-secretar al Asociaţiunei foaia acesteia „Transilvania“ şi a scris şi tipărit la Sibiiu între anii 1878—1901 valoroasa sa scriere istorică: „Părţi alese din istoria Transilvaniei pe 200 de ani din urmă“.

Ultimele zile.

Moartea regretatului nostru director a venit pe neasteptate şi a produs în întreg oraşul consternare mare şi profunde regrete. Ştiam cu toţii, atât cei din apropiere cât şi cei din depărtări mai mari, că Dr. Mureşianu e de timp îndelungat suferind şi că o boală complicată, provocată în mare parte de munca istovitoare a gazetăriei, îi amăreşte zilele vieţii. Deşi îl ştiam suferind trupeşte, îl vedeam însă totuşi neobosit la muncă de dimineaţa până seara, ba şi nopţi întregi dearândul, când durerile, adeseori crâncene, îi alungau somnul atât de binefăcător.

In zilele din urmă Dr. Mureşianu devenise ceva mai nervos în urma ultimelor procese de pressă intentate »Gazetei Transilvaniei«. Amendele grele de închisoare şi de bani, şi procesele puse în curgere în contra persoanei sale, l'au indignat şi amărât în măsură mare. Pe astăzi a fost citat la Târgul-Mureşului pentru a fi ascultat în cestiunea articolului »Crăciunul« scris de dânsul în ajunul sărbătorilor Crăciunului din anul trecut. Din causa boalei sale, care nu-i permitea să părăsească locuinţa, a chemat la sine săptămâna trecută pe medicul tribunalului din Braşov Dr. Kecskemeti, care examenindu-i starea sanitară, i-a liberat un certificat medical. Sâmbătă seara, după încheierea şi revidarea ziarului, a trimis judelui de instrucţie din Târgul-Mureşului acest certificat.

Eri, Duminecă, expirând terminul de 15 zile pentru achitarea amendei de o miie coroane, dictată în procesul intentat pentru reproducerea cunoscutei scrisori a poetului Björnson, a trimis înainte de prânz procuraturei din Târgul-Mureşului cu mandat postal această sumă. Până la amiazi a mai scris o scrisoare particulară şi a primit vizita d lui G. I. Nica, unchiul d-nei Mureşianu. După prânz a dormit până pe la oarele 3. Trezindu-se din somn a revidat posta de după amiazi, a cetit ziarele mai nouă, pregătind material pentru numărul proxim al »Gazetei«, iar pe la 5½ a chemat servitoarea, să-i aducă cina. La oarele 6, când servitoarea a întrat în odaie, ca să-i aducă nu pocal cu bere, pe care îl ceruse, — a fost lovit de apoplexie, încetând imediat din viaţă...

*

Imediat după aflarea stirei, s'au prezentat în locuinţa defunctului rudeniile mai de aproape, personalul redacţiei, administraţiei şi tipografiei, precum şi număroşi prietini şi cunoscuţi, pentru a lua dispositiunile necesare. D-na Elena Mureşianu, care se află de 2 săptămâni în Praga la fica d-sale Elena, care urmează conservatorul de musică din Praga, a fost imediat telegrafic înştiinţată despre moartea regretatului ei soţ. Deasemenea au fost încunoştinţaţi d-nii prof. Iacob Mureşanu din Blaj, fratele defunctului şi cumnaţii d-nii: general Groza şi inginer Davidescu. Telegrame s'au mai trimis I. P. S. S. L. L. Mitropoliţi Mihali şi Meţianu, clubului deputaţilor români, ziarelor naţionale dela noi şi de peste Carpaţi, societăţilor academice, a căror membru onorar a fost defunctul şi în toate centrele româneşti.

Astăzi va fi aşezat pe catafalc în locuinţa proprie trupul neînsufleţit al defunctului. In decursul zilei s'au prezentat la locuinţa răposatului număroşi prietini şi cunoscuţi esprimâd familiei şi redacţiei profundele lor condoleanţe.

La situaţie. După ştirile mai nouă ce ne sosesc din Budapesta, stăm în ajunul formărei *unui cabinet în frunte cu Kossuth.* Independiştii consideră situaţiunea cu mult mai favorabilă în urma misiunei fostului ministru Lukacs. Săptămâna aceasta vor fi primiţi în audienţă Lukacs şi ministrul Wekerle, iar pe Joi se aşteaptă numirea noului minister sub presidenţia lui Kossuth. Din noul minister vor face parte necondiţionat *Iusth* la interne, *Lukacs* la finanţe şi *Hollo* la justiţie. După numirea noului minister se va întruni dieta pentru alegerea preşedintelui ei. După aceasta dieta va fi amânată până la toamnă. Pe astăzi e convocat un conziliu de miniştri, în care se va lua hotărârea definitivă. Apponyi, Wekerle şi Andrassy au declarat, că nu vor întra în nici un caz într'un cabinet Kossuth-Lukacs.

Intrevederea din marea Baltică.

La banchetul oferit pe bordul yachtului imperial rus »Standard« în onoarea împăratului Germaniei, ţarul Nicolae a ridicat următorul toast:

»Mă simt fericit că pot saluta în mijlocul nostru pe Majestatea Voastră şi să-i urez bunăvenire după cum mi-aţi oferit o ospitalitate atât de cordială acum doi ani la Swinemünde. Cu prilejul acestei fericite întâlniri, pot să asigur pe Majestatea Voastră de dorinţa mea sinceră şi statornică *de a menţine relaţiile tradiţionale de amiciţie şi de incredere reciprocă, care unesc casele noastre şi doresc de asemenea, ca relaţiile dintre ţările noastre să fie din cele mai bune*, ceeace va fi o mare garanţie pentru pacea generală. Urez din toată inima sănătate şi fericire Majestăţei Voastre, Majestăţei împărătese şi tuturor membrilor familiei imperiale«.

Impăratul Wilhelm a răspuns mulţumind în mod viu de recepţiunea atât de cordială, adăugând următoarele:

»Văd în aceasta recepţiune o confirmare a amiciţiei intime şi sincere, care uneşte ambele noastre case, şi *de asemenea o nouă confirmare a relaţiunilor tradiţionale de amiciţie şi de încredere, care există între guvernele noastre*, şi care corespunde la interesele şi sentimentele absolut pacinice ambelor noastre ţări. Ridic acest pahar în sănătatea Majestăţii Voastre, a Majestăţii împărătese şi a copiilor Voştri, şi de asemenea la prosperitatea întregului imperiu rusesc«.

*

Representantul biroului Wolf pe escadra imperială a primit din locul competent comunicaţiunea următoare:

Intrevederea dintre împăraţii Nicolae şi Wilhelm este o nouă probă despre relaţiunile de amiciţie tradiţională şi cordială, care există între cele două case domnitoare şi personal între cei doi Suverani. Aceasta rezultă în mod văzut din toasturile schimbate. In convorbirile dintre oamenii de Stat, cari au însoţit pe Majestăţile Lor, au fost firesc atinse diferitele cestiuni politice pendinte. S'a constatat cu aceasta ocaziune, că între *Rusia şi Germania nu există în privinţa acestor cestiuni opiniuni contrastante şi că se doreşte în mod sincer de ambele părţi a se urma şi a se întări bunele relaţiuni.* S'a recunoscut în acelaşi timp că aranjamentele internaţionale, la cari iau parte Rusia şi Germania nu sunt de loc impotrivitoare acestor bune relaţiuni şi că amândouă împărăţiile se unesc în silinţele de a da o deslegare pacifică oricărei cestiuni politice, care ar putea să ia naştere.

STIRILE ZILEI.

— 8 Iunie v.

Inmormântarea mult regretatului nostru director Aurel Mureşianu se va face Mercuri *la oarele 4 p. m.* în cimiteriul capelei române din Groaveri. Cortegiul funebral va pleca dela locuinţa defunctului, din Piaţa Mare Nr. 30. In decursul zilei de astăzi au sosit numeroase condoleanţe telegrafice la adresa familiei şi a redacţiei. Le vom publica în numerii viitori.

Examenul de maturitate la gimnaziul român din Braşov se începe mâne şi va dura până inclusive Sâmbătă. Comisiunea examinătoare este presidată de asesorul consistorial Mateiu *Voileanu.* Comisar al guvernului este profesorul *Dr. Siegescu.*

Centenarul lui Şaguna în America. Cu ocazia împlinirii a o sută de ani dela naşterea marelui archiereu Andrei Şaguna, Românii din America vor organiza o mare serbare naţională la Cleveland (Ohio). Ziarul »America« face apel la toţi Românii stabiliţi în noul continent să ia parte la aceste înălţătoare serbări.

Cursurile universitare din Vălenii de Munte. Cursurile universitare de vară la Vălenii-de-Munte se vor începe la 1 Iulie vechiu. Inscrierea pentru aceste cursuri se poate face numai până la 20 Iunie v. Cei ce doresc să ia parte sunt rugaţi să se înscrie negreşit până la datul acesta, ca să se poată lua din vreme măsurile de găzduire. Intreţinerea va varia între 30—40 lei lunar.

Până acum s'au anunţat următoarele cursuri: A. C. Cuza: Economia naţională. — V. Bogrea: Literaturi europene. — Dr. Manicatide: Sănătatea poporului român. — Dr. Şumuleanu: Vinuri şi miere. — Dr. Ştefan Bogdan: Din domeniul chimiei. — Paşcanu: Vechea viaţă municipală românească şi instituţiile ei de drept. — I. Ursu: Istoria universală. — V. Mihailescu: Rostul Românilor în istoria universală. — I. Răducanu: Cooperaţia în viaţa economică românească. — D. N. Ciotori: Gimnastica suedeză. — Ing. Barberis: Italia de astăzi şi legăturile ei cu România. — N. Iorga: Adevărata poezie populară românească: natura, origina şi valoarea ei.

Pentru oaspeţii veniţi de peste hotare, cu o ocazie, a făgăduit că va vorbi cel dintâi orator şi artist al României de astăzi, d-l Delavrancea. Credem că înşirarea asta de nume ne dispensează de a mai adăuga alte comentarii. Inscrierile se fac la administraţiunea revistei »Neamul Românesc« în Vălenii de Munte, judeţul Prahova.

Manevrele armatei austriace şi împăratul Wilhelm. Din Viena se anunţă, că Maj. Sa Monarchul a schimbat programul manevrelor, conformându-se dorinţei împăratului Wilhelm, care are de gând să vie la 13 Septemvrie din Germania pentru a asista la manevre.

Progromul dela Chişineu. In Iaşi a sosit Sâmbătă ştirea, că la Chişineu au isbucnit Vineri noaptea sângeroase masacre împotriva Evreilor. De astădată masacrele au un caracter foarte violent. Victimele ar fi până acum câteva sute. Toate trenurile, cari pleacă din Kişineu sunt pline de Evrei, cari părăsesc oraşul. Autorităţile române din Iaşi fiind sesizate de acest fapt, Sâmbătă la orele 2 au plecat două companii din regimentul 13 pentru a face paza la frontierea Prutului şi a impiedeca trecerea Evreilor fugari din Rusia.

O farsă ungurească. Din Salzburg se anunţă, că la întrecerea de automobile, la care a asistat, precum ştim, şi principele Henric al Prusiei, gendarmii au avut ordin să stea fiecare la postul său, până când va trece ultimul automobil, care ca semn că e cel de pe urmă, va avea un steag negru-galben, cari sunt, după cum se ştie, colorile austriace. Ultimul automobil însă a fost condus de Unguri, cari n'au voit să scoată steagul negru-galben. Gendarmii nevăzând automobilul cu steagul prescris, au rămas la marginea drumului până noaptea târziu. Preşedintele clubului automobilist austriac s'a plâns de aceasta. S'a trimis apoi un automobil cu steagul negru-galben şi jandarmii numai atunci au putut să se retragă.

Femei la universitate. Rectoratul universităţii din Budapesta face cunoscut, că femeile cari au examenul de maturitate şi au de cuget să se înscrie la universitate (la fac. lit. şi ştiinţe, ori de medicină) au să-şi înainteze până la 31 Iulie n. petiţiunea către minister prin decanatul respectivei facultăţi. Femeile, cari au obţinut mai mult de trei suficienţi la examenul de maturitate. nu vor fi admise nici ca studente extraordinare.

In cancelaria subscrisului află aplicare cu 1 August sau deja cu 1 Iulie un candidat de advocat român cu praxă bună şi pe lângă condiţiuni favorabile. Dr. Dionisie Roman advocat Mediaş (Medgyes).

ULTIME ŞTIRI.

Londra, 21 Iunie. „Times" publică o scrisoare primită dela miliardarul american Carnegie, care critică în cuvinte foarte aspre pregătirile continue de războiu ce se fac de către puterile europene. Carnegie invinueşte în primul rând pe englezi, spunând că Anglia ar trebui să se înţeleagă cu celelalte puteri spre a desfiinţa războiul maritim „Times" adaugă la acestea, că propunerile Angliei relativ la restrângerea înarmărilor pe mare, nu au fost luate în seamă.

Berlin, 21 Iunie. Se anunţă din Constantinopol că într'o pivniţă dintr'o suburbie a oraşului s'au descoperit victimile fostului sultan Abdul Hamid. Nici unul nu mai trăia; cadavrele au întrat în putrefacţie şi nenumerate schelete uscate ocupau duşumelile pivniţei. Aci şi-au găsit moartea foarte mulţi dintre foştii curtesani şi oameni cu condiţie înaltă, cari la un moment dat n'au mai plăcut bănuitorului Sultan. La mulţi însă nu li-se găseşte decât capul.

Azuga, 21 Iunie. In Predeal, Azuga şi Buşteni a nins şi s'a lăsat mare frig. Frigul a fost atât de simţitor încât au pierit în cursul nopţei peste 70 de oi.

Magdeburg, 21 Iunie. „Magdeburger Zeitung" află din Londra, că în timpul şederei sale la Marienbad, regele Angliei va vizita pe împăratul Francisc Iosif la Ischl. Se dă ca probabil că regele Eduard se va întâlni şi cu împăratul Wilhelm. Se urmează tratative în această privinţă.

Constantinopol, 21 Iunie. Se anunţă că trupele cari operează în Albania sub comanda generalului Djavid paşa, se află într'o situaţie foarte critică. După cum se aude, albanezii le-au întins o cursă între Djacova şi Ipek şi-l ameninţă din toate părţile. S'au trimis ajutoare dela Scutari.

Iaşi, 21 Iunie. Asupra măcelurilor din Chişineu se comunică următoarele amănunte: Mişcarea antisemiţilor a început de câteva zile a se manifesta în mod latent fără ca autorităţile administrative să poată lua de veste. Mişcarea sub forma ei revoluţionară a început alaltăeri noaptea. Bandele sunt atât de bine organizate încât se crede că mişcarea împotriva Evreilor până în câteva zile va deveni generală în întreaga ţară. Autorităţile române au luat cele mai seriose măsuri pentru a împedeca trecerea Evreilor fugari în România.

Salonic, 21 Iunie. Guvernul a hotărât să lase pe fostul sultan şi mai departe la Salonic. Comandantul corpului III de armată a fost însărcinat să cumpere vila Allatini de veci spre a servi în permanenţă ca locuinţă pentru Abdul Hamid.

Washington, 21 Iunie. S'a încercat un atentat în contra preşedintelui republicei Statelor-Unite ale Americei de Nord, d-l Taft. Atentatorul a fost prins; s'a găsit asupra individului un brâu plin de cartuşe. Se crede că e nebun.

Constantinopol, 21 Iunie. Ministrul de externe, răspunzând unei interpelări în chestiunea Cretei, declară că guvernul împărtăşeşte dorinţa camerei ca drepturile Turciei asupra Cretei să fie salvgardate, că a luat măsurile necesare şi că 'şi va îndeplini cu tărie datoria. „Dorim a fi un element de pace, dar dacă drepturile noastre sunt atacate le vom apăra cu vigoare". Dat fiindcă se negociază evacuarea trupelor din Creta, ministrul declară, că nu poate da acuma amănunte. Nici o putere, a zis dânsul, nu contestă drepturile noastre legitime asupra Cretei. Deputaţii musulmani declară, că toţi otomanii sunt gata aşi jertfi viaţa pentru Creta. Camera, socotind suficiente explicările date, a votat rezoluţiuni patriotice.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor respons.: **Victor Branisce.**

Aducem la cunoştinţa On. public, că preţul apelor minerale şi hygienice din depositul nostru din strada Aţei Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru	12 fil.	½ litru	— fil.	Fehérkő	„	16 „	„	14 „	Borszék	„	28 „	„	22 „
Borpatak	„	12 „	„	— „	Felsőrákos Mária	„	16 „	„	14 „	Sztojka	„	28 „	„	22 „
Matild	„	16 „	„	14 „	Kászon Salutáris	1 litru	16 fil.	½ litru	14 fil.	Boholt	„	26 „	„	22 „
Borhegy	„	16 „	„	14 „	Horgász	„	16 „	„	14 „	Hargitta	„	26 „	„	22 „
Baross	„	16 „	„	14 „	Repati	„	16 „	„	14 „	Székely-Selters	„	26 „	„	22 „
Előpatak	„	16 „	„	14 „										

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public

Societatea pe acţii a exploatării şi exportului apelor minerale. (479,69—150

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie n. 1909

Renta ung. de aur 4%.	113 85
Renta de coróne ung. 4%	93 10
Impr. căi. fer. ung. în aur 3½%	82 90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	93 10
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Impr. ung. cu premii	201 05
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	144 —
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	96 30
Renta de argint austr. 4²/₁₀	96 20
Renta de aur austr. 4%	117 50
Renta de coróne austr. 4%	96.25
Bonuri rurale ungare 3½%	85.90
Losuri din 1860	159.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	1782 —
Acții de-ale Băncei austr. de credit	753 75
Acții de-ale Băncei austro-ung.	639.—
Napoleondori.	19.03
Mărci imperiale germane	117.45
London vista	240.10
Paris vista.	95.27½
Neto italiene.	94 95

Cursul pieței Brașov

Din 21 Iunie n. 1909

Bancnote rom.	Cump. 18.94	Vênd.	19.—
Argint român	„ 18 80	„	18 96
Lire turcesci	„ 21.40	„	21 50
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„ 2.51	„	2.53
Napoleondori.	„ 19.04	„	19.12
Galbeni	„ 11.20	„	11.40
Mărci germane	„ 117.—	„	117·40

Important pentru toți proprietarii de pământ!

Cartea apărută de curând:

„Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare".

CUPRINSUL:

1. Din istoria dărei.
2. Legile de dare până la 1909.
3. Legea nouă despre darea pamântului în general.
4. Darea pământului la începutul erei constituționale.
5. Cum s'a întâmplat prima clasificare a pământului?
6. Cât e darea pământului la proprietățile mari, și câtă e la cele mici?
7. Legea despre darea de pământ.
8. Explicarea legii.
9. Cine poate cere clasificarea din nou a pământului?
10. Cum se face clasificarea?
11. Cum să-și caute țăranul dreptul?
12. Clasificarea din nou nu costă pe oameni nici un ban.
13. Cum se reduce darea?
14. Asemănare între legea veche și cea nouă.
15. Cât pământ este în țară?
16. Domnii mari cum scapă de dările comunale?
17. Sistemul nostru de dare pe cei mici îi apasă, pe cei mari îi îngrașă.
18. Legile despre manipularea dărilor.
19. Cum se poate cere înapoi darea plătită pe nedrept?
20. Unde să apelăm?
21. Când trebue să plătim dările și când putem căpăta amânare?
22. Când se iartă darea?
23. Cum se cere iertarea dării?
24. Câtă dare se iartă?
25. Ce să facem, dacă vine executorul?
26. Cum să face licitația legală? etc.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că aceasta carte e de mare importanță pentru toți. Rugăm pe preoți, pe învățători și pe toți binevoitorii poporului, să răspândească această carte atât de prețioasă pentru țăranul nostru. — Un exemplar **costă 1 coroană.** Dacă deodată se comandă 10 exemplare, atunci un exemplar costă 80 filer. Plus pentru poștă 5 fileri pentru fie-care bucată. Banii să se trimită înainte, că prin rambursă costă mai mult poșta, la adresa:

Administrațiunea foii „POPORUL ROMÂN",

(614,7—5.) **Budapesta, VII., István-ut 11.**

Dela librăria „GAZETEI" Brașov se pot procura următórele cărți

(La cărțile aicĭ înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandație.)

Scrierĭ literare pentru popor.

„Din lumea basmelor" de *I. T. Mera* cu 87 ilustrațiunĭ originale format octav mare pe 284 pagine. Prețul cor. 3·50 plus 20 bani porto.

N. Iorga *„Lupta pentru limba românéscă"*, care conține acte și lămuriri [illegible] în Bucurescĭ. Prețul 1 cor. pl. 10 b. porto.

„Scrisori și inscripții Ardelene și maramureșene" de *N Iorga*, profesor universitar. Format cuart mare hârtie fină pe 533 pagini. Prețul cor. 3.50 bani plus 30 bani porto.

De renumitul pevestitor *Sadoveanu*: **„Mormântul unui copil".** Conține următoarele povestiri: Mormântul unui copil. Păcat boeresc, Tu nai iubit; In noaptea anului nou, O povestire de sărbători. Străjerul, Cel întâi, Plopul, Pustiul. Format octav pe 233 pagini. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă". „In Baltă" „Cale grea". „La Code". „La cârciuma lui Tiriplic." ***Schițe din viața dela țără.*** O broșură de 112 pag. cu prețul 40 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

I. C. Panțu: ***„La têrg"***, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 banĭ + 3 banĭ porto.

„Foiletoane" de *Stelian Russu* cu cuprinsul următor: „O bucurie de Paști", „La mănăstirea Sinaia„, „Cad Frunzele", „Căpitanul Ioan", „La Hunedoara", „O povestire", „Lângă Somes", La Castelul lui Ioan Huniade Corvin". Format Octav mare pe 75 pagine prețul 1 cor. plus 10 bani porto.

Sofia Nădejde **„Robia banului"** roman 361 pagine, prețul 2 cor. plus 30 banĭ porto.

[illegible] de Coșbuc, după Carmen Sylva. Cor. 1·50 plus 20 b. [illegible]

A. O. Maior *„Biblioteca copiilor"* Vol. I. a apărut în editura „Lucéfărului" cu o poveste inedită scrisă anume pentru acestvolum de *Carmen Sylva* cu numeróse ilustrațiunĭ, costă 1 cor. 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

„Carnetul Roșu", o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de *Moșul.* Prețul cu posta . . . . . —.50 b.

„Caractere morale, esemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popórelor vechĭ și moderne" de *Ioan Popea.* Prețul cor. 2.— b. (cu posta cor. 2.40 b.)

Cugete și considerațiunĭ din esperiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturĭ înțelepte, scóse din pățania vieții. . . Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Nr. 19—1909.

Publicațiune.

Ajutoare pentru învățăcei dela comerciu. Societatea comercianților români din Brașov oferă pe anii 1909—1910 ajutoare de câte 50—100 cor. anual pentru învățăceii aplicați deja, sau cari se vor aplica de aici înainte în Brașov la vre-o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigurează învățăceilor pe tot timpul cât se vor afla în Brașov la vre-o ramură de negoț dacă se poartă bine.

Petenții după aceste ajutoare au să subștearnă aici următoarele documente:

1) Carte de botez, 2) atestat de școală, 3) atestat despre starea materială a părinților, 4) cei deja aplicați la un stăpân au să alăture și contractul încheiat cu șeful și aprobat de autoritatea industrială și comercială din loc.

Cererile de ajutorare sunt a se adresa D-lui Ioan Săbădeanu, comerciant în Brașov.

Brașov, 5/18 Iunie 1909.

I. Sabadeanu m. p., *președinte.* I. Lengeru m. p., *secretariu.*

Pilule purgative zaharisite

ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se preferra preparatelor similare în toată provincia. Aceste pilule nu conțin **substanțe stricăcioase.** Se folosesc **cu cel mai mare efect** la boale de pântece sunt ușor purgative, curăță sângele. Foarte folositoare și nevătămătoare la

Constipații,

care este causa multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copii.

O cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 8 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se espedează 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui **Philipp Neustein.** Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucție și cu marca protocolată de scut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subscrierea **„Philipp Neustein, farmacie".** Invălitoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia **Philipp Neustein** la „Sf. Leopold", **WIEN I Plankengasse 6.**

Se capătă în toate farmaciile.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1909 31 Maiu	Activ:	1909 23 Maiu	1909 30 Maiu
128.524,961	90670961 Reser. metal. aur 87506525 / 37854000 „ Trate aur 34187500	122.415,002	121 694,025
1.894,318	Argint și diverse monede	1.429.827	1.473,357
73.319,873	Portofoliu Român și străin.	60.399,347	57.656,670
7.878,000	*Impr. contra efec. publice 12479350	29.189,053	29 451,187
17.595,440	„ „ „ în cont-corent 16971837		
11.999,699	Fonduri publice	11.999,825	11.999,825
15.550,233	Efectele fondului de reservă	15.190,531	15.190,531
3.230,621	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.161,621	3.161,621
5.947,930	Imobile	5.972,755	5.972,802
690 117	Mobilier și Mașini de Imprimerie	704,783	704 850
753,011	Cheltueli de Administrațiune	785,032	796,479
105.350,579	Depozite libere	108.328,990	107.448,190
2,424,038	Conturi curente	11.457,739	10.291.728
25.967,345	Conturi de valori	27.529.558	29.718 272
401.136,165		398.564 063	395.559,537
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
24 850 121	Fond de rezervă	26.650,782	26.650,782
3.664,810	Fondul amortis. imob. și material	3.923,808	3.923,808
253.731,800	Bilete de Bancă în circulațiune	246.019,530	243.816,180
1.538,855	Dobânzi și beneficii diverse	1.640,953	1.720,577
105 350 579	Depozite de retras	108 328,990	107.448.190
401.136 165		398.564,063	395.559 537

Scomptul 5%
* Dobânda 5½%

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioréză **pe lângă garanție,**

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boase da împrejurării, că le vechĭ de 20 anĭ.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, audul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, carĭ prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta", de óre-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit,* fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.** Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indecsebĭ

Prețul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Prețul aparatului mic e 6 cor. folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Expediție din centru și locul de vêndare pentru țéră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. 28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.